Oikeusministeriö NEUVOSTORAPORTTI OM2017-00097

LAVO Aittoniemi Eeva(OM) 10.04.2017

Asia
EU/OSA-neuvosto 27.-28.3.2017, oikeusasiat

Kokous

Ennen neuvoston kokousta pidetyssä ministeritapaamisessa avattiin allekirjoitettavaksi tiiviimmän yhteistyön neuvottelut käynnistävän notifiointikirje Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta. Myös Suomi allekirjoitti kirjeen. Jäsenvaltiot päättävät lopullisesti osallistumisestaan tiiviimpään yhteistyöhön neuvottelutuloksen, budjettikysymysten ja osallistuvien jäsenvaltioiden lukumäärän selvittyä. Yhteinen tahtotila on saada mahdollisimman moni jäsenvaltio mukaan.

OSA-neuvoston kokous aloitettiin hiljaisella hetkellä Lontoon terrori-iskun uhrien muistoksi.

Neuvostossa käytiin politiikkakeskustelu tietoverkkoihin liittyvistä rikosoikeudellisista kysymyksistä, joihin palataan konkreettisemmin komission raportin ja toimenpide-ehdotusten pohjalta kesäkuun OSA-neuvostossa. Työ jatkuu monella raiteella: ratkaisuja etsitään sähköisessä muodossa olevan todistusaineiston saatavuuden helpottamiseen, loss of location-tilanteisiin liittyviin toimivaltakysymyksiin sekä tietojen salaukseen. Komission vetämässä asiantuntijaprosessissa pohditaan sekä käytännön toimia että mahdollisia lainsäädäntötoimia. Keskustelu sähköisen viestinnän välitystietojen tallentamisesta ja käyttämisestä EUT:n Tele2/Watson-tuomion jälkeen jatkuu neuvoston uudessa ad hoc-työryhmässä. Myös tähän palataan kesäkuun OSA-neuvostossa.

Lisäksi oikeusministerit keskustelivat EU:n terrorisminvastaisen toiminnan koordinaattorin ehdotuksista tehostaa yhteistyötä taistelualueilta EU:hun palaavien terroristisen vierastaistelijoiden aiheuttaman uhan pienentämiseksi sekä Daeshin saamiseksi oikeuteen.

Maltan tavoitteena on saada kesäkuun OSA-neuvostossa hyväksytyksi neuvoston yleisnäkemys digitaalista sisältöä koskevasta direktiivistä ja rahanpesudirektiivistä.

Oikeusministereiden työlounaalla keskustelua väärinkäytöksistä raportoivien suojelusta.

Euroopan syyttäjänvirastoa koskeva epävirallinen ministeritapaaminen

Ennen neuvoston kokouksen alkua pidettiin Euroopan syyttäjänvirastoa koskeva ministeritapaaminen, jossa avattiin allekirjoitettavaksi SEUT 86 artiklan mukainen notifiointikirje tiiviimmän yhteistyön neuvottelujen käynnistämisestä. Myös Suomi allekirjoitti kirjeen. Puheenvuoroissa korostettiin mahdollisimman monen jäsenvaltion osallistumista viraston toimintaan sekä rahoituskysymysten selvittämistä. Kokouksessa muistutettiin tiiviimmän yhteistyön avoimuudesta ja jäsenvaltion oikeudesta jättäytyä yhteistyötä pois ennen asetuksen lopullista hyväksymistä.

OSA-neuvoston kokous aloitettiin hiljaisella hetkellä Lontoon terrori-teon uhrien muistamiseksi. UK:n ministeri käytti asiasta lyhyen puheenvuoron.

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

11. Digitaalisen sisällön toimittaminen: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista - Tilanneselvitys
7429/17 JUSTCIV 58 CONSOM 93 DIGIT 57 AUDIO 29 DAPIX 100 DATAPROTECT 42 CODC 426

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen hankkeeseen, jolla on merkittävä osa digitaalisten sisämarkkinoiden kokonaisuudessa.

Komissio kiitti puheenjohtajaa tulossuuntautuneesta työstä ja antoi tälle täyden tukensa. Komissio on havainnut uudenlaista kompromissihenkeä ja vetoaa jäsenvaltioihin tämän ylläpitämiseksi. Myös EP on edistynyt asian käsittelyssä ja vastuuvaliokunnan pohtivat jatkotyötä jo touko-kesäkuun vaihteessa. Tavoitteena tulee olla neuvoston yleisnäkemys kesäkuussa. Näin pysytään Eurooppa-neuvoston asettamassa aikataulussa, jonka mukaan digitaalisia sisämarkkinoita koskevat hankkeet on saatava valmiiksi vuoteen 2018 mennessä.

Viro kertoi jatkavansa työtä omalla PJ-kaudellaan prioriteettina.

12. Talousrikollisuuden ja terrorismin rahoituksen torjunta

a) **Rahanpesu:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin **(ensimmäinen käsittely)**

b) **Menetetyksi tuomitseminen:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta **(ensimmäinen käsittely)**

- Tilanneselvitys
7435/17 JAI 257 DROIPEN 30 COPEN 80 CT 22 IA 47 CODEC 428

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen neuvostolle jaetun asiakirjan mukaisesti. Komissio kiitti jäsenvaltioita rakentavasta toiminnasta neuvotteluissa ja antoi tukensa puheenjohtajamaan

pyrkimyksille. Puheenjohtajan tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys rahanpesudirektiivistä kesäkuun OSA-neuvostossa.

13. Muut asiat

Puheenjohtajavaltion antoi tilannekatsauksen käsiteltävinä olevista säädösehdotuksista neuvostolle jaetun asiakirjan pohjalta (kokousraportin liitteenä).

Komissaari Jourova muistutti, että kaksi tärkeää direktiiviä astuu lähiaikona voimaan, mistä syystä komissio kiinnittää huomiota tehokkaaseen ja ajantasaiseen täytäntöönpanoon. Eurooppalaisen tutkintamääräyksen täytäntöönpanon määräaika on 22.5.2017 ja neljännen rahanpesudirektiivin 22.6.2017. KOM viittasi myös tiedonantoonsa EU-lainsäädännön täytäntöönpanosta. Kuten komission puheenjohtaja on useaan kertaan todennut, komissio haluaa olla suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä. Rikkomusasioissa komissio aikoo olla aikaisempaa fokusoidumpi ja strategisempi.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

14. Tietojen säilyttäminen
- Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja kertoi, että neuvostoon on perustettu DAPIX-työryhmän ad hoc –kokoonpano, jonka puitteissa keskustelua EU-tuomioistuimen Tele2/Watson-tuomiosta ja sen vaikutuksista sähköisen viestinnän tietojen säilyttämiseen ja käyttöön jatketaan. Työryhmän työstä raportoidaan kesäkuun OSA-neuvostolle. Komissiolta odotetaan suuntaviivoja jäsenvaltioille ja myös Eurojust ja Europol tekevät asiassa selvityksiä.

Komissio totesi arvioivansa huolellisesti EUT:n tuomiota ja keräävänsä edelleen tietoja jäsenvaltioiden ao. lainsäädännöistä.

15. Rikosoikeus verkkoympäristössä: yhteistyön kehittäminen
- Periaatekeskustelu
7479/17 JAI 263 CYBER 42 COPEN 83 ENFOPOL 141 CT 24 TELECOM 65 RELEX 250 SERVICES 8

Puheenjohtaja totesi tämän päivän keskustelun tarkoituksena olevan aiheen kokonaisvaltainen käsittely ennen kuin komissio tuo kesäkuun OSA-neuvostoon ehdotuksensa toimintavaihtoehdoista.

Komissio antoi tilannekatsauksen käynnissä olevaan valmistelutyöhön, jossa keskitytään sähköisen viestinnän tietojen säilyttämiseen, tietojen salaukseen (kryptaus) sekä sähköisessä muodossa olevan todistusaineiston saatavuuden tehostamiseen. Komission tarkoituksena on esittää toimintavaihtoehdot kesäkuun OSA-neuvostolle.

Sähköisessä muodossa olevan todistusaineiston saatavuuden helpottamiseksi valmistellaan käytännön ratkaisuja, joilla helpotetaan todisteiden liikkumista jäsenvaltioiden välillä. Myös lainsäädäntöehdotuksia harkitaan. Työtä tehdään monella raiteella. Tarkastellaan yhteistyötä palveluntarjoajien kanssa, todisteiden rajat ylittävää jakamista, toimivaltaa määrittäviä tekijöitä ja tietojen salaukseen liittyvää tasapainoa turvallisuuden ja yksityisyyden välillä.

Keskustelussa reilu puolet jäsenvaltioista käytti asiasta puheenvuoron. Puheenvuoroissa korostettiin tarvetta tehokkaaseen koordinaatioon, aiheen horisontaalisuutta (rikosoikeus, lainvalvonta, telemarkkinat, sisämarkkinat, yksityisyyden suoja) sekä yhteistyötä 3. valtioiden kanssa. Jotkut toivat

esiin sähköisen viestinnän tietojen säilyttämistä koskevan EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön ongelmallisuuden. Kesäkuun OSA-neuvostossa odotetaan jo konkreettista edistymistä kaikissa selvityksen alla olevissa asioissa. Jäsenvaltiot kertoivat myös kansallisista kehittämistoimenpiteistä, joihin on ryhdytty mm. yhteistyön lisäämiseksi palveluntarjoajien kanssa sekä erilaisten tietoverkkoasioita hoitavien syyttäjä- ja tuomariverkostojen vahvistamiseksi. Tuleva PJ-maa Viro kertoi, että tietoverkkorikollisuuden torjuminen tulee olemaan yksi Viron EU-puheenjohtajakauden prioriteetteja. Myös Europol ja Eurojust osallistuivat keskusteluun.

Komissaari Jourova kertoi komission työn tähtäävän kesäkuun OSA-neuvostoon, jossa komissio tulee esittämään erilaisia vaihtoehtoja edetä.

16. Palaavat ulkomaiset terroristitaistelijat: rikosoikeudelliset toimintavaihtoehdot

= Periaatekeskustelu
7294/17 LIMITE JAI 241 CT 21 COSI 52 COPEN 78 COTER 18
14799/16 LIMITE JAI 994 CT 8 CFSP/PESC 952 COSI 195 COPS 347 ENFOPOL 432 COTER 123 SIRIS 162 FRONT 454 CATS 94

EU:n terrorismin vastaisten toimien koordinaattori esitteli joulukuun OSA-neuvostolle jaetun raporttinsa terroristisista vierastaistelijoista. Komissio, Eurojust ja muutama jäsenvaltio käytti asiasta puheenvuoron. Käydyssä keskustelussa korostettiin mm. tietojen vaihdon tehostamista, Eurojustin hyödyntämistä, yhteistyötä kolmansien valtioiden kanssa, riskinarviointimenetelmien kehittämistä, väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyä sekä Daeshin tuomista oikeuden eteen. Puheenvuoroissa nousi myös esiin parhaiden käytäntöjen vaihto EU-maiden välillä, ml. RAN-verkoston merkitys. Eurojust kertoi jäsenvaltioiden raportoimista haasteista sekä Eurojustille raportoiduista jäsenvaltioissa annetuista rikostuomioista.

Työlounas: ”Whistle blowers”

Lounaskeskustelun aiheena oli väärinkäytöksistä raportoivien suojelu (ilmiantajien suojelu). Komissio on käynnistänyt julkisen kuulemisen mahdollisista eurooppalaisista toimenpiteistä tällä alueella (määräaika 29.5.2017) ja laatii aiheesta vaikutusarviointia.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Pilvi-Sisko Vierros-Villeneuve (EUE), kansliapäällikkö Asko Välimaa (OM) ja muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	oikeus- ja sisäasiat
Hoitaa	**OM, SM, UM**
Tiedoksi	EUE, STM, TEM, TULLI, VM, VNK